

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

2 Corinthe 5

In dit openingswoord wilde ik zo maar enkele dingen onderstrepen uit hetgeen de apostel Paulus schrijft in 2 Corinthe 5, dat we hebben gelezen.

Op aanstichting van een groep dwaalle-raars worden Paulus en zijn prediking in de gemeente van Corinthe verdacht gemaakt. En daarom ziet de apostel zich genoodzaakt tegenover die verdachtmakingen zijn apostolisch gezag te verdedigen. Niet om zichzelf, niet om eigen eer, maar omwille van de eer van God en van zijn Christus en ook omwille van het heil en welzijn van de gemeente.

O nee, het gaat hem allerminst om zijn eigen eer. Hij is tenvolle en van harte bereid om gesmaad en gelasterd te worden om Christus' wil. Ook in dit opzicht wenst hij te gaan in het spoor van Zijn Meester en Zender, namelijk: door lijden tot heerlijkheid. Aan het slot van het vorige hoofdstuk zegt hij dan ook: "daarom vertragen wij niet; maar hoewel onze uitwendige mens verdorven wordt (m.a.w.: ons leven in deze wereld moge dan in lijden ondergaan), zo wordt nochtans de inwendige mens (dat is: ons leven met Christus) vernieuwd (versterkt) van dag tot dag!"

O ja, het gaat door lijden tot heerlijkheid. Het beste komt nog! Want onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, werkt ons een gans uitnemend gewicht der heerlijkheid. En als de apostel aan die toekomst denkt, dan gaat zijn hart zwel-len van levende hoop, van vurig verlangen, van onzegbare liefde. "Want wij weten (weten in een kinderlijk geloof, en daarom zo vast), want wij weten, dat, zo ons aardse huis dezès tabernakels verbroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen."

En dan gaat Paulus spreken van zijn zuchtend heimwee om overkleed te mogen worden met het hemels overkleed, met het kleed dat past bij de hemelse stand, met het kleed van de hemelse heerlijkheid. Hier beneden is het nog een wandelen door geloof en niet door aanschouwen. Zo lang we nog inwonen in dit

lichaam wonen wij nog uit van de Heere. Maar toch: wij hebben goede moed, wij hebben dan altijd goede moed, en hebben meer behagen om uit het lichaam uit te wonen en bij de Heere in te wonen.

We horen het toch, nietwaar: hier is bruidverlangen liefdesverlangen naar de volle vereniging met de hemelse Bruidgom. En bedenk ook dit: de apostel ligt niet op zijn sterfbed, wanneer hij dit schrijft. Trouwens: een sterfbed is niet voor hem weggelegd. Wel de marteldood. Maar zover is het nog niet. Hij is nog volop bezig met zijn arbeid in Gods koninkrijk. En die arbeid brengt moeite mee, en zorg en lijden. Maar hij vermag alle dingen door Christus die hem kracht geeft. En het lijden zal niet eeuwig duren. Eens zal hij het mogen uitroepen: "ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden!" En dan is hij thuis, bij zijn Meester en Heere en Zaligmaker thuis! Nee, hij is er nog niet. maar hij komt er wel. En met de verrekijker van het geloof haalt hij die toekomst toch wel heel dicht naar zich toe. Nog slechts een weinig lijden, nog slechts een korte nacht. En dan thuis, bij de Heere thuis, inwonen bij zijn geliefde Zaligmaker. En dan nooit meer van Hem gescheiden, van Hem die hem kocht met Zijn bloed, Wiens eigendom hij zich mag weten, naar lichaam en ziel. En dan eeuwig en ongestoord zich in Zijn allerteerste gemeenschap verblijden. Nooit die gemeenschap weer verbreken door de zonde die hier beneden telkens weer scheiding maakt. Daar nooit meer bedacht op eigen eer, op eigen naam, op eigen grootheid. Daar eeuwig met heel de duurgekochte kerk Gods volle gunst ervaren. Als mens Gods, tot alle goed werk tenvolle uitgerust. De Heere dienen in volmaaktheid, dag en nacht in Zijn tempel.

Want het is niet zo, dat hij, Paulus, straks in de hemel werk zal doen dat hem nu nog geheel onbekend is. O nee, het leven voor en het dienen van zijn Heere in de hemel zal de volmaakte en eeuwige voortzetting zijn van wat hij hier op aarde, tijdens zijn uitwonen van de Heere, al had mogen

beoefenen. Alleen, het is hier beneden nog zo gebrekkig, nog zo den dele. Ook de beste werken nog met zonde bevekt. Maar wel echt, wel oprecht! Hoor het Paulus belijden in vers 9: daarom zijn wij ook zeer begerig, hetzij inwonende, hetzij uitwonende, om Hem, om de Heere welbehaaglijk te zijn. Hij had lust, hartelijke lust gekregen om de Heere te vrezen als het allerhoogst en eeuwig Goed!

Geliefden, mogen we het door genade al met de apostel belijden: zeer begerig om de Heere welbehaaglijk te mogen zijn? Zeer begerig om in Zijn wegen te wandelen, om Zijn eer te mogen bedoelen?

Let er op dat de apostel in dit schriftge-deelte gedurig spreekt over "wij" en niet over "ik". Met andere woorden: de apostel spreekt over zichzelf, maar hij sluit anderen erbij in, hij neemt anderen mee: wij!

Ook ons? Ook u? Ook jou? Ook mij?

Werd ons van nature zo harde hart al zacht gemaakt, doordat de Heilige Geest de liefde Gods erin uitstortte?

Werden we al getroffen door het zwaard van de Heilige Geest? Dodelijk? Zodat wij, stervende aan alle verwachting van onszelf, het leven leerden zoeken buiten onszelf in Christus. Werd de schuld aangeboden, zò dat we er niet mee verder konden leven. Zodat er plaats, ruimte kwam voor en een verlangen naar die grote Schulduitdelger Jezus, en Zijn verzoenend bloed. Zochten en vonden we een schuilplaats achter Zijn alles-reinigend Bloed. Als een veroordeelde zondaar/zondares bij onszelf in het geloof rusten in die alge-noegzame Zaligmaker en Zijn volmaakt Borgwerk. En zò bekleed met de mantel der gerechtigheid, door Hem geweven in Zijn volmaakte dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid.

Want alleen dan zullen we straks bekleed worden met dat hemelse overkleed. Daarop doelt de apostel wanneer hij in vers 3 zegt: zo wij ook bekleed en niet naakt zullen bevonden worden.

Geliefden: het is één van tweeën: naakt buiten Christus of bekleed in Christus. Daar ligt niets tussen. En zullen we het

dan bedenken, dat alleen Gods werk de eeuwigheid verduurt. Zullen we dan onszelf niets aanpraten of laten aanpraten. De Heere moet er toch van afweten. En daarom: ik leg mijn hart en wandel voor U bloot. Heere, doorgrond en ken Gij mij: zie, of er bij mij een schadelijke weg is en leidt Gij mij op de eeuwig.

Hoe dringt het dan ook tot zelfbeproeving wanneer de apostel heenwijst naar het allesbeslissend oordeel van de rechtvaardige God in vers 10: Want wij moeten allen geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naardat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad.

Toen de Heere Jezus op aarde was, zei Hij eens (het was met die bloedvloeiende vrouw): "Ik heb bemerkt dat er kracht van mij is uitgegaan!" Wel, ging er kracht van Christus naar ons uit toen we in het geloof de zoom van Zijn kleed aanraakten?

O, het zou zo erg zijn wanneer we daar

vreemd van bleven: wanneer we (misschien met al ons strijden voor de oude waarheid) nooit een werkstuk werden van de Heilige Geest, die alleen in alle waarheid leidt en ons waar maakt voor God. Dan kan het oordeel van de rechtvaardige Rechter alleen maar vreselijk wezen.

Is het een wonder dat de apostel vervolgt: "wij dan, wetende de schrik des Heeren, bewegen de mensen tot het geloof!" (vers 11). Paulus daagt in zijn prediking de mensen als het ware voor Gods rechterstoel. En zou dat de opdracht niet moeten zijn van elke dienaar des Woords? De hoorders dagen voor Gods rechterstoel. Misschien niet altijd met zoveel woorden. Maar van die ontzaglijke ernst dient toch elke prediking doortrokken te zijn. Het gaat toch om eeuwig wel en wee, om een eeuwige zaligheid of een eeuwig verderf. En dan zal iedere door God geroepen en gezonden prediker ook verstaan en beoefenen van wat de apostel uitdrukt met die woorden: de mensen bewegen tot het geloof! Kan dat, kan een prediker, kan de meest begaafde prediker dat? Een mens bewegen tot het geloof? Neen immers! Maar toch: trachten het te doen!

Zelf iets wetende van de schrik des Heeren, trachten de hoorders af te houden van de hel, ze trachten te bewegen om in verslagenheid te buigen aan God voeten met de bede om genade: In grote ernst, in diepe bewogenheid aandringen, appelleren: O mens, zoek toch die toekomstige toorn te ontvlieden. Het kan nog: heden, zo gij Gods stem hoort! Van morgen weten wij niets.

Verhardt u niet. Neemt zijn genâ ootmoedig aan. Nu het nog kan. Want er is een weg ter ontkoming in de Heere Jezus Christus. Want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenend, hun zonden hen niet toerekende; en Hij heeft het woord der verzoening in ons gelegd.

Hij heeft ons de bediening der verzoening gegeven, zegt de apostel in vers 18. Ons! En alweer spreekt Paulus over zichzelf. Hij moet immers zijn apostolisch gezag verdedigen en handhaven. Hij weet zich in dienst van zijn goddelijke Zender. Maar hij zegt: ons! Hij sluit anderen in en hij neemt anderen mee. Ook in de bediening van Gods Woord, in de bediening der verzoening. Zo zijn we dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade.... Horen we het, luisteren we zo? Wij bidden u van Christus' wege, alsof God door ons bade....

Horen we het? Luisteren we zo? En dan toch nog onbekeerd blijven? En dan toch de zonde blijven koesteren? En de Heere de trotse nek blijven toekeren? Alsof God door ons bade.... En er is een stil gebed in het hart van de prediker: Heere, kom erin

mee... U wordt toch niet minder dan geven? O Heilige Geest: gebruik het Woord, Uw Woord als een zaad der wedergeboorte. Tref met Uw zwaard vijanden van Koning Jezus in het hart. Zodat ze vallen! Heere, als het er vanmorgen nu eens één mocht zijn, die schuldbelijdend voor U invalt. Er zou blijdschap in de hemel zijn!

Wij bidden u van Christus' wege: Laat u met God verzoenen. De weg is er! O, hoor dan, hoor met heel uw ziel. Hoor het toch: want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft God zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.

Geliefden, nog één onderstreping. En wel onder het woord van de apostel in vers 14: want de liefde van Christus dringt ons! Dat geldt allereerst voor de prediker.

Zelf door die liefde gegrepen, met die liefde in het hart anderen tot liefde trachten te bewegen. Bewegen tot het geloof dat door de liefde is werkende.

De liefde van Christus dringe de prediker tot ernstig, nauwkeurig bijbelonderzoek. Tot zorgvuldige voorbereiding van de preek. De liefde van Christus dringe tot een eerlijke behandeling van de hoorders en beware voor het pleisteren met loze kalk. Dan zal de prediking ontdekkend zijn, de zonde blootlegend. Maar dan zal ook de volle buit van het evangelie worden voorgesteld. Dan zal met een gunnend hart de Christus worden aangetreft. Dan zal vooral ook veel gebruik gemaakt worden van de binnenkamer.

Dan hoeven we geen (wat men weleens noemt) "preekrijger" te zijn en dat zullen we dan ook zeker niet willen zijn. maar door de liefde van Christus gedrongen een eenvoudige dienaar van het Woord zijn. Tenslotte: zowel voor predikers als voor hoorders, voor jong en voor oud geldt dat ontzaglijke woord van de apostel dat hij ook zegt van Christus' wege (in Corinthen 16:22): "Indien iemand de Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking: Maranatha!"

ds. M. Vlietstra

VAN DE ADMINISTRATIE

De collecten op de ontmoetingsdag op Urk hebben totaal opgebracht € 2.092,67. Tevens werd in de afgelopen periode € 63,25 aan giften voor ons blad ontvangen. Voor al deze ontvangen bedragen zeggen wij u hartelijk dank. Met vriendelijke groeten,

P.J. Boers

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 7,- per jaar.

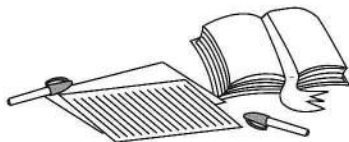
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 6 dollar per jaar.

Advertenties € 0,35 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

VAN DE REDACTIE

Inhoud

In deze aflevering van ons blad hebben we als meditatie opgenomen het openingswoord van ds. M. Vlietsra gehouden op onze laatste ontmoetingsdag te Urk. Ook is in deze aflevering van ons blad en samenvatting van de toespraak van ds. K. Hoefnagel opgenomen. De samenvattingen van de toespraken van ds. K. Visser en ds. J.M.J. Kieviet hopen we een volgende keer te kunnen plaatsen. Ds. P. den Butter vervolgt zijn serie over de brief van Paulus aan de Filippenzen en schrijft ook een lezenswaardig artikel over de onlangs weer opgelaaide discussie over de twee- of de drieverbondenleer. M.C. Tanis begint een nieuwe serie over het Avondmaalsformulier. Ds. A. den Boer vervolgt zijn artikelen over de positiebepaling t.a.v. de vrijgemaakten toegespitst op de prediking. Verder is een vervolgartikel opgenomen in de serie "kostbare middelen tegen satans listen." Tenslotte enkele persberichten.

PAULUS EN DE FILIPPENZEN-21

"Doet geen ding door twisting of ijdele eer, maar door ootmoedigheid achte de een de ander uitnemender dan zichzelf. Een iegelijk zie niet op het zijne, maar een iegelijk zie ook op hetgeen der anderen is. Want dat gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was" (Fil. 2:3-5).

Paulus heeft de Filippenzen opgeroepen de eenheid te zoeken en te bewaren. Daartoe hebben ze nodig ware ootmoed en zelfverloochening. Dat is de intentie van de verzen 3 en 4 van hoofdstuk 2 van zijn brief. We zouden nog zien wat daarvan de praktische consequenties zijn. Of, enigszins anders benaderd, welke de gevaren zijn die de eenheid binnen de gemeente bedreigen.

De eerste willen zijn

In de gemeente mag niets gedaan worden door twisting of ijdele eer.

Verschijningsdatum volgend nummer. Het volgende nummer van ons blad zullen D.V. 10 oktober verschijnen. Copy graag binnen de donderdag een week voor de verschijningsdatum. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

Ontmoetingsdag Urk.

We mogen terugzien op een goede ontmoetingsdag. Helaas was ds. P. van Zonneveld niet in staat vanwege zijn gezondheid om te spreken. We wensen hem van harte beterschap en sterkte toe. We hopen dat het hem gegeven zal worden dat hij opnieuw zal mogen voorgaan in de kerken, naar de begeerte van zijn hart. Uit vele plaatsen waren er naar Urk gekomen om het Woord Gods te beluisteren. Van meerderen hebben wij vernomen dat het gesprokene mocht aanspreken. Het Woord Gods mocht klinken en weerklank vinden. Naar onze waarneming waren er meer aanwezigen dan vorig jaar. Maar dat neemt niet weg dat er nog veel meer hadden kunnen zijn. Er mocht sprake zijn van een samenbindende dag in een tijd van verwarring en verdeeldheid. Moge de Heere Zijn zegen gebieden over al de arbeid die door "Bewaar het Pand" verricht mag worden. Er zij gebed voor onze kerken en bovenal voor de uitbreiding van Gods Koninkrijk. AvH.

roem aan het woord kwam was de eenheid gebroken. En dan moet Jezus hen laten weten dat ze eigenlijk allemaal denken volgens het schema van de wereld; dat wil zeggen: in termen van aardse grootheid en macht. In het Koninkrijk van Christus liggen de dingen echter geheel anders. Daar geldt de wet dat degene die de eerste wil zijn moet beginnen met de ander te dienen (als een slaaf). De noden van anderen verdienen voorrang te krijgen boven die van onszelf. Jezus Zelf is hiervan het sprekende voorbeeld: Matt. 20:28: Hij kwam om te dienen en niet om gediend te worden.

In dit licht bezien moeten we zeggen dat in de kerk alles wat met het zoeken van invloed te maken heeft en het streven naar belangrijke (?) posities, veroordeeld is. Daar past niet wat we in de wereld vinden: Gelobby, diplomatie, e.d. En toch.... hoe vaak komt het niet voor? Helaas, ook in de gemeente treffen we 'wereldse' methoden aan.

Ook Johannes constateerde in zijn dagen dit kwaad. In 3 Joh.:9 schrijft hij over Diotrefes, die zoekt de eerste te zijn. En in dat eerzuchtige streven gaat hij zelfs zover de deur voor anderen te sluiten. Zelfs Johannes krijgt geen toegang meer. Diotrefes zoekt alleen zichzelf en hij maakt van de gemeente een platform voor zelfpromotie. En het resultaat is natuurlijk dat de eenheid stuk is. Als waarschuwing staat het beschreven. Mensen zoals deze Diotrefes kunnen altijd en overal de kop opsteken!

Maar er staat toch dat hij die een opziensambt begeert een treffelijk werk begeert? (1 Tim. 3:1). Inderdaad, maar laat dan het accent op het woordje 'werk' vallen. Een werk waarin het steeds weer gaat om zelfverloochening en om geven. Niet om de eervolle positie! Niet om het aanzien dat het ambt meebrengt. Laten we daarom voorzichtig zijn met wat we in de kerk najagen.

Of gebeuren deze dingen onder ons niet? Zeg niet te snel 'nee'. En, als het inderdaad niet gebeurt, dan geldt: Die meent te staan zie toe dat hij niet valle.

Het beter denken te weten

Volgens Christus' instelling zijn er in elke gemeente ouderlingen en diaconen. Met dat als uitgangspunt heeft Paulus zijn brief aan de Filippenzen

geschreven (1:1). Die ouderlingen en diakenen hebben van Christuswege opdracht om de gemeente leiding te geven. Zij dragen verantwoordelijkheid op geestelijk en materieel gebied. Maar bij het uitvoeren van hun taak kunnen ze niet eigenmachtig te werk gaan. Zij zijn geen autonoom lichaam, waar de gemeente helemaal ondergeschikt aan is. Integendeel, de ouderlingen en diakenen worden bij hun werk door de gemeente gecontroleerd.

Maar dat geeft niemand in de gemeente het recht om overal rond te bazuinen dat hij of zij het met de kerkenraad en zijn beleid oneens is en dat door die kerkenraad genomen besluiten hem of haar niet aanstaan. Gebeurt dat dan? Laten we niet net doen alsof we onnozel zijn. Hoe komt het dat er op de zogenaamde ledenvergaderingen in verschillende gemeenten soms zo'n onaangename sfeer hangt? Hoe komt het dat er kerkenraden zijn die tegen zo'n ledenvergadering opzien?

O ja, ik geef onmiddellijk toe, dat het ook door kerkenraden in de hand gewerkt kan worden. Soms wordt er hopeloos dom en onverantwoordelijk gehandeld. Soms wordt er heerschappij gevoerd over het erfdeel des Heeren, alsof een kerkenraad met de gemeente maar alles mag doen. Soms kan een kerkenraad ook absoluut geen kritiek verdragen en meent hij daar boven verheven te zijn. En dan heb ik het nog niet eens over de predikanten. Ik wil hier niet over collega's schrijven, maar de werkelijkheid valt niet te ontkennen dat ook zij soms de oorzaak zijn van een breuk in de eenheid binnen de gemeente. Hetzij door heerszuchtig of door eigenmachtig of door partijdig of door ondoordacht optreden, of door helemaal nooit op te treden.

Maar nog afgedacht van wat er eventueel aan de kant van kerkenraden of predikanten fout gaat, het komt ook voor - vergis ik mij als ik zeg dat het nu zelfs vaker voorkomt dan een twintigtal jaren geleden? - dat gemeenteleden het veel beter denken te weten dan degenen die van Godswege tot leiding geven geroepen zijn. En niet zelden zijn het dan ook nog jonge en onervaren gemeenteleden die het zo goed denken te weten en soms erg arrogant denken te mogen spreken... Maar dit is wel

helemaal in strijd met Paulus' vermaan. En het breekt de eenheid binnen de gemeente stuk.

Misbruik maken van christelijke vrijheid

Er zijn mensen die zich beroepen op de christelijke vrijheid. Op zich is dat bijbels. Er bestaat immers zoiets als wat we 'christelijke vrijheid' noemen. Maar wat verstaan we er onder? En wat zijn de grenzen van die vrijheid? Betekent de christelijke vrijheid, dat we alleen maar met onszelf te rade behoeven te gaan en dat de mening en de gevoelens van anderen in de gemeente er niets te doen? Als we die indruk hebben dan hebben we blijkbaar nog nooit goed gelezen wat Gods Woord ons over deze dingen te zeggen heeft.

Zulke mensen komen we echter wel tegen. Mensen die er van overtuigd zijn dat ze bepaalde dingen ongestraft kunnen en mogen doen, want er zit naar hun inzicht geen enkel kwaad in. Waar ze echter geen rekening mee houden is de vraag of ze er anderen aanstoot mee geven en hen zelfs tot zonde brengen. Dan onttaardt de christelijke vrijheid. Het gebruik ervan mag nooit zover gaan dat het wordt een heersen over het geweten van anderen of het ongevoelig zijn voor de gevoelens van anderen. Paulus heeft het gevaar daarvan gezien en daarom schreef hij er zo uitvoerig over in b.v. Rom. 14 en 15. Trouwens ook in 1 Cor. 11:31 vv. Paulus zou zelf wel zover willen gaan dat hij zijn christelijke vrijheid inlevert als hij op die manier kan voorkomen dat hij zijn broeder ergert. Het gaat er binnen de eenheid in de gemeente toch om dat we de ander behagen?

Er zijn meer dingen te noemen die de beleving van de eenheid bedreigen en onmogelijk maken. Daar waar men ervaring met zo'n trieste situatie heeft zal men gemakkelijk nog andere zaken kunnen noemen. Maar zoveel

is intussen wel duidelijk dat de vermaning van Paulus aan het adres van de Filippienzen nog niets van zijn betekenis verloren heeft.

Duidelijk is overigens ook dat deze oproep tot ootmoed en zelfverloochening in deze tijd helemaal niet meer past. Een van de modewoorden van onze tijd is immers: zelfverwerkelijking. Dat gedachte is: Ik heb recht op een eigen persoonlijkheid; ik moet mezelf kunnen wezen. Dat deze visie voortvloeit uit een volledig uit de hand gelopen streven naar individualisering, is duidelijk. Ieder moet immers het recht hebben om zelf te bepalen wat hij of zij wil of niet wil. De mens moet kunnen doen wat hij wil. Het is mijn lichaam; het gaat om mijn leven. Niets wordt nagelaten om dit te benadrukken. Alle nadruk valt op 'mijn'.

Wat Paulus hier zegt gaat daar lijnrecht tegenin. Het belang van anderen dient mijn eigen belang te overstijgen. Dat is dan wel een radicaal andere boodschap dan de boodschap die we lezen op onze reclameborden en advertentiecampaagnes en die we voorgeschoteld krijgen in de media. Geen wonder dat het Evangelie de stroom fors tegen heeft vandaag.

De praktijk laat nu jammer genoeg zien, dat de mentaliteit van vele kerkmensen ondertussen voor een groot deel mede bepaald is door dit moderne denken. Daardoor worden de vermaningen van Paulus veelal genegeerd. En dat verklaart weer de vele conflicten, ook binnen gemeenten. Want, vergis u niet, ook binnen onze gemeenten is de geest van individualisme ver binnen gedrongen.

Maar, hoe geheel anders behoort het in de kerk te zijn. "Dat gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus is". Wat is dat gevoelen dan?

ds.P. den Butter

HET AVONDMAALSFORMULIER - 1

Avondmaalsbediening moet, gelijk in de kerkorde staat, minstens eens per drie maanden, na gehouden voorbereiding, plaatsvinden. Naast de doop heeft de Heere dit sacrament gegeven. Het mag in de kerk niet ontbreken. Tot 's Heeren wederkomst moet het bediend worden. De kerk der eeuwen heeft het tot nu toe mogen doen

en niet zonder vrucht. Nu is er over het heilig avondmaal veel geschreven. En terecht. Ook nu gebeurt het. Echter dient in alles de Heilige Schrift te spreken en wat in het formulier staat moet naar voren komen. Immers, dit formulier is geworteld in de gereformeerde belijdenis. Daar ook wij als kerken binding kennen aan

de belijdenis is er tevens een band aan de gereformeerde formulieren.

Vandaar dat ook in het reglement op de kerkvisitatie staat, dat geïnformeerd moet worden bij de kerkenraad of het bestemde formulier voor de viering van het avondmaal gelezen wordt. We mogen aannemen dat het lezen regelmatig overal geschiedt. Echter de vrees kan er zijn, dat het blijft bij het meelesen of aanhoren in de diensten. Verschillende oorzaken kunnen genoemd worden. Het formulier kan zo op de achtergrond gedreven of zelfs geplaatst worden. Dat is ontzettend, want het kan het rijkste formulier genoemd worden. Het is een 'klassiek' formulier. Op onovertrefbare wijze peilt en predikt het de inhoud van het sacrament nl.: het enige slachtoffer van Christus aan het kruis volbracht. Wat worden we gewezen op de Schrift. De pastorale toon ontbreekt niet. Voor het bevindelelike leven en het onderwijs daarin kunnen we terecht. Gelijktelling met Gods Woord mag niet geschieden, maar we mogen het wel naast Gods Woord plaatsen en bij toetsing aan het Woord zal gezegd moeten worden: het is voluit Bijbels. De Heere heeft in het verleden veel goeds gegeven. Laten we het niet begraven, of omlijsten, maar biddend naar de kennis en de beleving der Schriften staan. Zo was het ook bij de opstellers zelf. We bmerken bij hen Geest en leven.

Nu weten we dat de invoering van het formulier niet zonder kritiek is gebeven. Het verzet tegen het gebruik van een formulier kwam voort uit het gevoel dat avondmaal vieren en het lezen van een formulier een innerlijke tegenstrijdigheid was. De tegenstanders van het gebruik van een formulier meenden, dat elke predikant in staat moest zijn met eigen woorden dezelfde dingen tot de gemeente te kunnen zeggen. Een persoonlijk woord zou een krachtiger getuigenis zijn van persoonlijk geestelijk leven. Wat nu gezegd werd omtrent het formulier, had ook betrekking op het formulier gebed.

Men wilde zelfs van geen formulier gebed weten. Alexander Comrie kon zich in die overtuiging niet vinden. Lezenswaardige dingen schreef hij. Misschien ook voor vandaag van belang. "Ik heb achting voor de bidformulieren voor de Nederlandse kerke geschikt. Ze zijn klaar en voor de eenvoudigste verstaanbaar, behelzen datgene, dat een Christelijke gemeenschap van God naar Zijn wil te bidden heeft, vertonen een rechte verootmoediging, een waarachtig geloof, een vurige worsteling met God, een reine liefde, hoedanigheden die in een recht gebed moeten zijn: waarom ik de inhoud derzelve zo goed ken, dat ik ze dikwerf leze en herleze, mij bij de bediening van doop en avondmaal aan dezelve binde en de kinderen het morgen- en avondgebed doe leren. Ja ik achte het nuttig en nodig, dat die in het openbaar voorbidt zich aan de goede uitdrukking, orde en schikkingen, daarin voorkomende houde; dat ik zelf doe, schoon ik de formulieren voor en na de prediking niet woordelijk uitspreek en ik moet zeggen dat ik met veel meer stichting kan meebidden als iemand die opleest als wanneer sommigen door al de hoofdstukken van de beschouwende en betrachtende godgeleerdheid lopen en veel oprammelen, het komt te pas of niet."

Ook is terecht gezegd: in de gebeden hebben de vaders de gemeenschappelijke nooddruf van de gemeente in verband met de viering van het sacrament onder woorden gebracht. Het formulier en de gebeden zijn met wijsheid geformuleerd, puttend uit de Bron, nl. Gods Woord. Onder de zegen van de Heere mag het gebruik leiden tot gefundeerde kennis van onze zaligheid in Christus Jezus de Heere. Moge daartoe het samen lezen en overdenken van wat in het formulier geschreven staat ons brengen tot beleving, tot troost en het verlaten op Christus als de enige grond en oorzaak van onze zaligheid en de versterking van het geloof in God- Drieenig en een wandel voor 's Heeren Aangezicht.

Ds. M.C. Tanis.

wendig wel arm kunnen zijn, maar inwendig rijk kunnen zijn. Gods kinderen kunnen arm zijn aan aardse goederen, zij zijn rijk in hemelse goederen. Al hebben Gods kinderen weinig bezittingen, zij hebben een heerlijk Koninkrijk in het vooruitzicht. Gods kinderen willen deze rijkdom niet ruilen voor rijke aardse bezittingen.

Het tweede middel is te overwegen dat er kinderen Gods in het verleden zijn geweest die rijk, wijs, voornaam en geeerd geweest zijn. We kunnen denken aan Abraham, Jakob, Job en David. De eeuwen door is dit het geval geweest.

Het derde middel is te bedenken dat de geestelijke rijkdommen de aardse schatten verre overtreffen. Geestelijke rijkdommen gaan mee de gevangenis in, het ziekbed op, gaan mee in het graf en eeuwig mee in de hemel. De schatten van de wereld kunnen de ziel niet verzadigen.

Het vierde middel is te overwegen dat hoewel de heiligen een klein getal vormen tegenover de menigte van onbekeerden, zij uiteindelijk een schare zullen vormen die niemand tellen kan.

Het vijfde middel is te overwegen dat na een korte tijd van verachting de heiligen helderder zullen blinken dan de zon. Op blz. 159 lezen we een treffend voorbeeld. "Ingo, een koning uit oude tijden, richtte eens een groots feestmaal aan. Hij gebod zijn edelen, die heidenen waren, in een achterzaal te gaan zitten, en beval dat een aantal arme christenen met en bij hem in de feestzaal aan tafel zouden zitten. Toen dit verwondering wekte, zei de koning: Ik acht dat ware christenen, hoe arm zij ook zijn, een groter sieraad aan mijn tafel zijn en mijn gezelschap meer waard zijn dan de voornaamste edelen, die God verachten. De laatsten kunnen en zullen in de hel geworpen worden, terwijl de eersten mijn metgezellen in de hemel zullen zijn." Zo handelt de Heere ook met de mensenkinderen.

Het zesde middel is te bedenken dat de hoon en smaad van Gods kinderen eens geheel weggenomen zullen worden. Zelfs in dit leven kan het al gebeuren dat een arm kind van God tot grote rijkdom mag komen. In die rijkdom mag dan Gods gunst genoten

KOSTBARE MIDDELEN TEGEN SATANS LISTEN- 8

De vijfde list van de satan is het gebrek en de armoede van Gods kinderen voor ogen te stellen.

De satan wijst erop dat zij die in Gods

wegen wandelen de armste, geringste en meest verachte personen in de wereld zijn.

Het eerste middel hiertegen is te overwegen dat Gods kinderen uit-

worden. Bovendien zal de Heilige Geest hen ervoor bewaren dat die rijkdom tot een strik zal worden voor hen.

De zesde list is het voorbeeld van goddelozen te tonen.

Satan wijst er dan op dat de voornamen en de rijken, de edelen en de aanzienlijken, de geleerden en wijzen zich niet druk maken om de wegen des Heeren. Dan wil de duivel wijs maken dat u er beter aan toe zou zijn als u doet wat de meesten doen, namelijk zich niet bekommeren om de wegen des Heeren.

Het eerste middel is die Schriftgedeelten te overdenken die verbieden het zondige voorbeeld van zulke mensen na te volgen. De Bijbel waarschuwt voor het komen op het pad der goddelozen en het treden op de weg der bozen. We lezen op blz. 163 "De weg om voor eeuwig verloren te gaan is breed en goed geplaveid. De weg om voor eeuwig verloren te gaan is: te doen zoals de meesten doen. De menigte is het zwakste en slechtste argument, zegt Seneca."

Het tweede middel is te bedenken dat indien u met de massa zondigt u met de massa ook zult lijden. Dat zullen engelen en mensen niet kunnen verhinderen. Wie gemeenschap heeft aan de zonden van goddelozen, zal ook delen in hun plagen.

Het derde middel is de waarde en de uitnemendheid van uw onsterfelijke ziel te overwegen. Ziel verloren is al verloren. Dan bent u voor eeuwig verloren. Het is zeer dwaas de nek van de ziel te breken en te veroordelen ter wille van verkeerd gezelschap. De weg waarop de menigte wandelt dient gewantrouwd te worden. Of wilt u in de afgrond vallen waaruit de engelen u niet kunnen redden? Het is beter alleen op een rechte weg te wandelen dan in gezelschap op kromme wegen te gaan. Het is beter alleen naar de hemel te gaan, dan in gezelschap naar de hel.

De zevende list is dat de satan veel ijdele gedachten inwerpt terwijl de ziel bezig is God te zoeken en op God te wachten.

Zulke ijdele gedachten grieven en verwarren de ziel, doen de ziel beven. Zulke gedachten verhinderen het levendig, ijverig en vurig dienen van God.

Het eerste middel is diepe indrukken in uw hart zoeken te verkrijgen van de grootheid, heiligheid, majesteit en heerlijkheid van God met Wie u te doen hebt in uw heilige oefeningen. Brooks wijst erop dat een mens niet met een veertje zou durven spelen als hij met een koning spreekt. Door indrukken van de grootheid, heiligheid, majesteit en heerlijkheid van God worden ijdele gedachten verdreven.

Het tweede middel is door te gaan met uw heilige oefeningen ondanks de afzwervende gedachten waarmee uw ziel gekweld wordt. Ga door met bidden, luisteren, mediteren en gemeenschap zoeken met de heiligen. De ervaring leert dat volharden in deze zaken het inwerpen van ijdele gedachten doet stoppen.

Het derde middel is te bedenken dat gedachten die ingeworpen worden geen zonden in de ziel zijn, al zijn ze wel kwellingen in de ziel. Zulke gedachten zijn tot een kwelling voor de ziel, tot een last, ja tot een hel. De duivel kan de genade in de ziel niet wegnemen door het inwerpen van ijdele gedachten. De genade wordt wel verdonkerd door het plaats geven aan en het koesteren van ijdele gedachten. Daarom dient de vraag gesteld te worden: Hoe sta ik tegenover ijdele gedachten? Verafschuw ik die gedachten, of geef ik plaats aan die gedachten en koester ik zelfs die gedachten. Ijdele gedachten worden in de beste harten aangetroffen, maar in de slechtste harten krijgen ze een vaste plaats en worden daar geliefkoosd.

Het vierde middel is te bedenken dat echte genade blijkt uit het waken tegen zondige gedachten, het tegenstaan van die gedachten, en het bewenen van die gedachten. Het vernieuwde hart begeert immers de Heere te behagen. Wie de ijdele gedachten niet kan kwijtraken dient

toch tegenstand te bieden tegen het eerste oprijzen van die gedachten. Bedenk dat de Heere alle gedachten kent. Zondige gedachten verontreinigen en bezoedelen de ziel. Zij misvormen de inwendige schoonheid en heerlijkheid der ziel. We lezen op blz. 169 "O, waak daarom tegen hen; blijf ze voortdurend weerstaan; klaag en ween over hen; dan zullen ze u niet beschadigen, al kunnen ze u voor een tijd wel kwellen. En bedenk dit, dat hij die dit doet, meer doet dan de meest snoevende en glinsterende huichelaar in de wereld doet. Inwendige bloedingen doden menig mens, en dit zullen ook de zondige gedachten doen, indien men ze steeds de vrije loop laat."

Het vijfde middel is ernaar te zoeken steeds meer vervuld te worden met de volheid Gods en met alle geestelijke en hemelse dingen verrijkt te worden. De engelen hebben geen ijdele gedachten omdat zij met de volheid Gods vervuld zijn. Hoe meer wij er in een vat is, hoe minder plaats er is voor water. "O, verzamel dan veel van God, van Christus, van de dierbare beloften en de zoete ondervindingen in uw hart; dan zult gij minder met ijdele gedachten geplaagd worden." (blz. 170).

Het zesde middel is heilige en geestelijke genegenheden levendig te houden. Wat een mens het meest liefheeft, is het meest in zijn gedachten. Zij die God en Zijn wet beminnen zullen vaak aan de Heere en een Zijn wet denken.

Het zevende middel is de veelheid van de aardse beslommingen te vermijden. Wie het minste door aardse beslommingen gekweld wordt, leeft gewoonlijk het dichtst bij God. Zo mochten Romeinse soldaten geen landbouw of handel drijven. Ze waren alleen voor de dienst in het leger bestemd.

Ds. A. van Heteren.

TWEE OF DRIE?

Enige tijd geleden was er in bepaalde kerkelijke bladen opnieuw een discussie over de vraag of er twee of drie verbonden zijn. De aanleiding lag allereerst in het gebeurde in Alphen aan den Rijn en de berichtgeving die daarover plaats vond. Daar was deze vraag aan de orde gesteld in verband

met de prediking van de plaatselijke predikant en dat was op zo'n manier gebeurd, dat ook de Classis 's-Gravenhage er mee te maken kreeg. Of de problematiek in Alphen alleen te maken had met de vraag naar twee of drie verbonden, is weer een andere vraag, die we hier laten rusten. Maar

het punt van het aantal verbonden is met name naar buiten gekomen.

Dit gaf Prof. Maris aanleiding om in "De Wekker" een aantal artikelen te schrijven over de vraag of er twee of drie verbonden zijn en het was te voorzien dat hij in die artikelen het standpunt van de drie verbonden zou verdedigen. De manier waarop hij dat deed gaf vervolgens ds. Moerkerken aanleiding om in "De Saambinder" ook op de kwestie in te gaan en hij kwam - zoals te verwachten was - bij twee verbonden uit. De argumenten voor beide standpunten zijn nog weer eens uiteen gezet en daarmee is ook voor deze tijd herhaald wat in het verleden ook al zo vaak aan de orde is gesteld en waar kennelijk geen overeenstemming over te bereiken is.

Echt belangrijk?

De vraag laat zich niet onderdrukken wat het nut van dergelijke discussies is. Wat ik ervan kan zien is dat zij die al op het standpunt van twee verbonden stonden door de argumenten van Moerkerken nog weer eens bevestigd werden. Zij die geloven dat we van drie verbonden moeten spreken zijn door de uiteenzetting van Maris nog eens bevestigd. Maar dat er door de argumenten die aangevoerd zijn mensen van twee naar drie of van drie naar twee zijn verhuisd geloof ik niet. Wat er verder wel gebeurd is - en daar heb ik persoonlijk de bewijzen voor - is dat er heel wat zijn die door deze discussie in verwarring zijn geraakt en nu nog altijd met de vraag lopen: Hoe zit het nu eigenlijk? En zo loop je als pastor gevaar om meegetrokken te worden in een discussie die mijns inziens echt niet zo zinvol is. Bij zo'n vraag heb ik in ieder geval de neiging om eerst maar eens diep te zuchten. En dan is mijn volgende reactie: Mensen, tob daar nu toch niet zo over.

Mag ik dat niet zeggen? Moeten we allemaal dan doen alsof we in deze materie met zaken te doen hebben die van levensbelang zijn; zaken waarmee onze zaligheid heel direct gemoeid is? Zeker, ik weet ook wel, dat er zaken zijn waarin het heel precies moet toegaan, omdat daar heel direct de eer van God mee gemoeid is of ook wel onze zaligheid van afhankelijk is. Het kan zelfs gaan om één letter, zoals het voorbeeld van 'omdat' en 'opdat', of het voorbeeld van 'homo-ousios' of 'homoi-ousios'.

Met 'omdat' of 'opdat' wordt bedoeld op de vraag of God verkiest op grond van een vooruitgezien geloof of alleen op grond van Zijn soevereine wil: verkiest Hij omdat een mens gaat geloven, of opdat hij dat zal doen? En met 'homo-ousios' (= van hetzelfde wezen) en 'homoi-ousios' (= van een gelijk wezen) wordt bedoeld op de vraag of Christus de goddelijke natuur deelachtig is of alleen maar iets wat op die goddelijke natuur lijkt. Daarmee hangt natuurlijk samen de hele leer van de Drieëenheid en in verband daarmee wordt gezegd in de Geloofsvorm van Athanasius, dat degene die zalig wil worden het algemeen geloof dient te behouden en dat algemeen geloof is dat we de Eenheid in de Drieheid en de Drieheid in de Eenheid eren. Wie dat geloof niet geheel en ongeschonden bewaart zal zonder twijfel eeuwig verloren gaan. Welnu, dat is dan een zaak van levensbelang. Dat de kerk zich daarover druk gemaakt heeft en nog dient te maken staat dan ook buiten kijf. Maar geldt dit nu ook van de kwestie van twee of drie verbonden?

Om eerlijk te zeggen: Dat vermag ik niet in te zien. Kennelijk heeft het gereformeerde protestantisme uit de Schrift zowel de ene als de andere conclusie kunnen trekken. Op grond van de gegevens die Gods Woord ons biedt kan inderdaad gezegd worden: Er zijn drie verbonden. Dat is ook mijn eigen standpunt. Maar is dit nu zo absoluut het enige antwoord? Kunnen anderen op grond van diezelfde Schrift niet tot de huns inziens eerlijke conclusie komen dat er maar twee verbonden zijn? Als we dat ontdekken, moeten we hele delen van het gereformeerde protestantisme afschrijven. Maar dat doet toch ook weer niemand?

Spraakverwarring

Het is te vrezen dat er op dit terrein een hopeloze spraakverwarring is ontstaan. En ook, dat er zijn, die zonder de nodige kennis van zaken al heel snel anderen veroordelen. Het is bovendien te vrezen dat beide standpunten door de vaak felle discussies erover, getrokken worden in de sfeer van extremisme. En dat men dan vanuit het beeld dat de standpunten in hun extreme vormen vertonen, erover gaat oordelen. Zo gebeurt het hier en daar onder het kerkvolk en dan is de juiste toon natuurlijk helemaal zoek.

Wat die extreme toespitsingen dan zijn? Staande op het standpunt van de twee verbonden vergeet men dan dat Gods armen wijd uitgestrekt zijn en dat de Heere Zijn heil aanbiedt aan de hele wereld en zondaren zonder onderscheid roept en nodigt tot de zaligheid met bevel van bekering en geloof. Het aanbod van genade en de prediking van de beloften wordt verengd en mensen krijgen de indruk dat het in de prediking niet over hen gaat en dat de boodschap ook niet voor hen bedoeld is. Maar zo hebben zij die de Twee-verbonden-leer beleden (mensen zoals de schotse predikers Ralph en Ebenezer Erskine en Thomas Boston om er slechts een paar te noemen) nooit gepreekt. Integendeel. En wie hun leerling wil zijn, zij dat dan ook ten volle.

En staande op het Drie-verbonden-standpunt doet men het dan voorkomen alsof we met het zijn-in-het-verbond eigenlijk de zaligheid al in handen hebben en tot kinderen Gods zijn gepromoveerd zonder dat benadrukt wordt dat ook binnen het verbond nog altijd de noodzaak van wedergeboorte en bekering geldt, omdat de relatie met Adam door het verbond niet teniet gedaan is. Dat leidt dan weer tot een grote veroppervlakkiging van het leven; er wordt een geslacht gekweekt dat rein is in eigen ogen.

Wie een van deze conclusies meent te moeten trekken uit de twee- of drie verbonden leer komt tot onschriftuurlijke voorstellingen. En waar dan dergelijke consequenties worden getrokken is het te verstaan dat men fel op elkaar gaat reageren. Dan beweert de aanhanger van 'Drie': Zie je wel dat zij geen enkele waarde zien in Gods beloften? En de "Twee"-man zegt: Zie je wel dat ze denken dat er niets meer met een mens hoeft te gebeuren? Helaas laat de kerkelijke praktijk zien, dat er voor dergelijke reacties aanleiding is. Er is een prediking waarbij het heil des Heeren wel wordt voorgesteld, maar niet wordt aangeboden. Er is ook een prediking waarbij de noodzaak van wedergeboorte verzwegen wordt en het onderscheid wordt verdoezeld tussen belofte en vervulling van de belofte. Anders en vereenvoudigd gezegd: je zit in de boot; zorg ervoor dat je erin blijft.

Zo doorgaan?

En dan gaat men het eigen gelijk zoeken te bevestigen door het standpunt

van de ander te veroordelen en te weerleggen. Maar wie komt er dan ooit nog uit? Moeten we op die manier doorgaan? Of zou het misschien tijd worden om de zaak maar eens te laten rusten en ieder de ruimte te geven die hij wenst?

Laat degene die tot de eerlijke overtuiging gekomen is, dat er maar twee verbonden zijn, zijn overtuiging behouden. Maar laat hij de zaak niet op de spits drijven. En laat hij wel met grote vrijmoedigheid de ruimte die er in God is aanwijzen en alle mensen zonder onderscheid Gods heil aanbieden en de beloften voorstellen. Dan zegt een argeloze kerkganger, die het erom te doen is Gods Evangelie te horen, wellicht: Hij leert de twee verbonden, maar hij preekt de drie (!?).

En laat degene die tot geen andere conclusie kan komen dan dat er drie verbonden zijn, zijn mening behouden, maar die al evenmin op de spits drijven. En laat hij wel bij de aanbie-

ding van het heil des Heeren beseffen en sterk benadrukken: Gijlieden moet wederom geboren worden! Van het brengen van die boodschap mag hij nooit moe worden, net zo min als indertijd George Whitefield. Toen hem eens gevraagd werd waarom hij die boodschap zo vaak bracht, antwoordde hij: Omdat gijlieden wederom geboren moet worden! Gebeurt dat dan zal wellicht een andere argeloze kerkganger, die eerlijk uit Gods Woord wil worden onderwezen, zeggen: Hij leert de drie verbonden, maar hij preekt de twee (!?).

Is dit een versimpeling van de zaak? Toegegeven, dergelijke conclusies zijn dogmatisch niet waar te maken. Maar is elke kerkganger daar op uit? Misschien moeten we weer wat eenvoudiger worden. Zeker als het gaat om zaken die niet zo definitief worden beslist in de Schrift, zodat elk ander standpunt regelrecht kan worden afgewezen.

ds. P. den Butter

POSITIEBEPALING T.O.V. DE VRIJGEMAAKTEN, TOEGESPITST OP DE PREDIKING (6)

Het is van het grootste belang voor een verantwoorde, gefundeerde positiebepaling om grondig kennis te nemen van de feitelijke prediking in de vrijgemaakte kerken. Hoe wordt daar gepreekt? Een manier om hier achter te komen is het lezen van preken die worden gepubliceerd. Binnen de Vrijgemaakte kerken verschijnt elke 4 weken een viertal preken in druk in een preken-serie die "Waarheid en recht" heet. Daarvan kunnen wij dankbaar gebruik maken.

Pretentie

De titel "Waarheid en recht" voert een hoge pretentie, die verwachting wekt. Preken is immers de waarheid spreken, je aan Gods Woord houden en Gods recht voorstellen. Sion zal door recht verlost worden en Jezus Christus, Die de inhoud van de prediking is, heeft gezegd: „Ik ben de waarheid.” In de berijmde psalm 111 vers 5 staat: „'t Is trouw, al wat Hij ooit beval; het staat op recht en waarheid pal, als op onwrikb're steunpilaren.”

Met minder kan de prediking niet toe. Alleen aan de rechte prediking, die al de raad Gods verkondigt en niets achterhoudt, mag je je toevertrouwen.

Deze is bediening van de sleutelmacht van het Koninkrijk der hemelen. Alle andere prediking is gerammel met sleutels die niet passen; die of bang maken, of valse gerustheid kweken.

Wanneer een preken-serie "Waarheid en recht" genoemd wordt, geeft dat aan wat de prediking behoort te zijn en kunnen we elkaar daar ook op aanspreken.

Voor vele moderne christenen zal zo'n titel nogal pretentius overkomen, hoog van de toren blazend. Je moet tegenwoordig niet meer zeggen dat je de waarheid in pacht hebt en het bij het rechte eind hebt. Toch blaast de prediker van het evangelie van de hoogste toren: Hij spreekt de woorden Gods. Hij blaast op de bazuin van het evangelie, zo luid dat iedereen het kan horen. En hij zegt: alzo spreekt de Heere!

Ik wil er voor pleiten om van genoemde pretentie niets af te doen. Vervolgens is het zaak om die pretentie ook waar te maken.

Welwillend

Deze keer willen we een viertal willekeurig gekozen, recente, vrijgemaakte preken in het kort van enig commentaar voorzien. We realiseren ons

dat we met welwillendheid de inhoud van deze preken tot ons moeten laten komen. We willen niet van alles en nog wat zoeken achter woorden en uitdrukkingen die ons minder gepast voorkomen. Elke kerkelijke gemeenschap heeft zo z'n eigen cultuur met onder andere geijkte termen. Deze zijn niet wezenlijk, maar willen nogal eens in grote mate bepalend zijn voor de meningsvorming.

Het gaat echter om de boodschap van de prediking, of die helder en onverkort uit de verf komt. Hoofdzaken zijn dan de gemeentebeschuiving, de noodzaak van wedergeboorte en bekering, het onderscheidende, ontdekkende en appellerende, oftewel het bevindelijk karakter van de woordbediening.

Persoonlijk vind ik dat de preek niet op zichzelf staat, maar binnen het geheel van de eredienst een centrale plaats inneemt. Met name de gebeden in de eredienst zijn medebepalend voor het (soortelijk) gewicht van de prediking. De prediking ligt 'ingebod' tussen de gebeden. In gedrukte preken worden doorgaans de uitgesproken gebeden niet opgenomen. Dat is een gemis in het geval dat je tot een evenwichtige preekbeoordeling wilt komen. Iemand heeft eens gezegd: „Laat mij het gebed voor de preek horen en ik zal je zeggen hoe de preek eruit zal zien.”

Uit beluisterde preken van vrijgemaakte zijde is mij opgevallen dat een veelgebruikte openingszin in de gebeden ongeveer zo luidt: „Vader in de hemel, wij danken U dat wij Uw kinderen (mogen) zijn en dat U onze Vader bent.” Zo'n aanspraak zegt het een en ander over de benadering van de gemeente in de preek.

Waarmee we maar willen zeggen: onderstaande preekbeoordelingen zijn gebaseerd op de gedrukte tekst van de preken. Als je de preken in het geheel van de eredienst zou horen, kan een en ander wat anders overkomen.

4 vrijgemaakte preken

De eerste preek heb ik met instemming gelezen en herlezen. Zonde en genade komen beide aan de orde. De gemeente krijgt de vraag voorgehouden of ze God wel kent. Gods rechtvaardig oordeel over de zonde als schuld voor God komt nadrukkelijk ter sprake. Mij trof de zin: „God is alleen nabij in de weg van schuldbelijdenis. Wij moeten andere mensen worden om God te leren kennen.” Duidelijk wordt in de preek over een

tekst uit het Oude Testament de lijn naar Christus getrokken. Toch kom ik ook uitdrukkingen tegen die weer afbreuk doen aan de overwegend onderscheidende teneur van de preek, zoals: „dat geloven we” en: „Jezus Christus zal ons nooit meer verlaten.”

Afgezien van dit laatste wenste ik wel dat alle christelijke gereformeerde preken van dit gehalte zouden zijn.

Van de tweede preek moet ik zeggen dat die erg vaag en zwak op mij overkomt. Gevraagd wordt bijvoorbeeld of we wel genoeg bidden, gezegd wordt dat we niet onverschillig moeten zijn. Het is een voorbereidingspreek en in verband daarmee wordt de gemeente opgeroepen om te reageren op de Heilige Doop en de verkiezing. Heel wat goede raadgevingen krijgt de gemeente mee, maar het oproepen tot geloof en bekering ontbreekt zo goed als geheel. De preek is erg moralistisch, vol tips en goede raad. Bekering is nodig, zo lezen we, maar onduidelijk is wat dit inhoudt. Het alleen af en toe terloops noemen van het Heilig Avondmaal wekt de indruk dat deelname vanzelfsprekend is. Wel wijst de prediker op het leren kennen van je zonden, maar je bent altijd aanvaard vanwege Christus. Zeker in een voorbereidingspreek acht ik de slotzinnen zelfs gevaarlijk: „Je bent thuis, je mag kind van de Vader zijn. God houdt echt niet minder van je als je verschrikkelijk uitglijdt.”

De werkelijkheid van tweeërlei verbondskinderen ontbreekt geheel. De indruk wordt gewekt dat iedereen genade kent. Een preek dus waar ik grote moeite mee heb.

De derde preek is een avondmaalspreek over de Catechismus. De vraag voor wie het Heilig Avondmaal ingesteld is mag volgens de predikant niet worden opgevat in de zin van: „Mag ik geloven dat Christus voor mij gestorven is?” Dat ziet hij als twijfel zaaien en weghouden van Christus. Je moet vasthouden aan je doop. Zelfbeproeving is niet de vraag stellen of het wel voor jou bestemd is, want dat weet ik zeker.

Veel goede dingen lees ik over persoonlijke zondekennis; je ogen moeten voor Christus geopend worden; anderzijds ook in deze preek heel sterk het algemene spreken van: „We zijn op weg om verzadigd te worden; de tafel is voor u, gemeente, bestemd.” Ik mis elke aandacht voor mensen die zich niet bekeren. Geen

duidelijk onderscheid tussen ware kinderen van God en die dat niet zijn. De mogelijkheid van het aangaan zonder bruiloftskleed komt niet aan de orde. Zeker als preek over het Heilig Avondmaal kan deze preek niet voldoen.

In de vierde preek komt de persoonlijke verhouding met God aan de orde. Van Paulus wordt gezegd dat hij niet zo geboren is, maar het geleerd heeft: „Paulus bedacht dat God als een Vader voor hem zorgde.” Dit is een wel erg zwakke weergave van Gods radicale ingrijpen in zijn leven. Gesproken wordt over „een goede verhouding met mijn (hemelse) Vader”; de vraag of God mijn Vader is ontbreekt. Het geheim van een christen is Christus, maar hoe je Hem leert kennen, wordt niet gezegd.

„Je hebt een nieuw leven ontvangen.” Dit wordt zomaar geponeerd. Veelvuldig is sprake van het algemene „ons”, de hele gemeente, dus niet onderscheidend. Ook deze preek is erg moraliserend en veronderstelt mogelijkheden in de mens om te groeien in het geloof. Je moet je best doen, de basisregels van het christelijk geloof naleven om de Heiland beter te leren kennen. Een zekere geloofskennis wordt verondersteld. Zou Paulus niet wat anders bedoelen met de woorden: „Dat ik Hem kenne...”?

TOESPRAAK DS. K. HOEFNAGEL BEWAAR HET PANDDAG TE URK

Van twee verzoeken

Markus 5:17 en 18 spreken ons van een tweetal verzoeken. Het eerste verzoek is van de schare der Gadarenen. Zij vragen de Heere Jezus uit hun land te vertrekken. Welk verzoek wordt ingewilligd! Het tweede verzoek komt van de man die bezeten was geweest, maar door de Heere van zijn banden werd losgemaakt. De man verzoekt om met Jezus te mogen zijn. Welk verzoek evenwel niet wordt ingewilligd. Wat leert ons deze merkwaardige geschiedenis?

De geschiedenis is bekend. De Heere is met Zijn discipelen naar de oostelijke oever van het meer van Galilea gevaren. Daar ontmoetten zij een van de duivel bezeten man. Een man, die zo sterk was, dat hij boeien en ketenen kon verbreken, maar zichzelf niet kon verlossen van de boze macht. Dat kan immers alleen de Heere?

De boze geesten varen op bevel van

De preek is erg voorwaardelijk gesteld. Bijvoorbeeld: „Als je dat doet zal God je een enorme bloedtransfusie toedienen.” Het lijkt wel haast de roomse opvatting van genade die je sacramenteel toegediend krijgt. Elk onderscheidend element ontbreekt en aan de werkelijkheid van tweeërlei verbondskinderen gaat de preek voorbij. „U bent een geliefd kind van God; wat wil je nog meer? De Heere Jezus draagt ons allemaal als de Goede Herder.” Een preek vol roomse en remonstrantse trekken. Dit is geen bediening van de verzoening en van de sleutelmacht.

Deze preek maakt de pretentie van „Waarheid en recht” m.i. niet waar.

Splinter en balk

Zo hebt u enige indruk van enkele vrijgemaakte preken, gelezen door de bril van een prediker die ook wel eens onder zware kritiek staat en die gedurig moet vragen: Heere, bewaar mij ervoor wel de splinter in andermans ogen aan te wijzen, maar de balk in eigen ogen niet eens te zien. Naar mijn mening gaat het echter inzake de prediking tussen beide kerken om meer dan wat splinters. Daarover hoop ik een volgende keer in een afsluitend artikel nog iets meer te zeggen.

Ds. A. den Boer

de Heiland in een 2000-tal zwijnen, die zich krijsend van de berghelling in het meer storten en daar verdrinken. De hoeders vluchten verschrikt en boodschappen het verlies binnen de stad. Massaal komt men er op af en dan treft men Jezus aan, met naast Hem een man, verlost en blij.

Toen echter tot hen doordrong hoe alles verlopen was, komen ze met het vreemde verzoek aan Jezus om alstublijft maar zo gauw mogelijk weg te gaan! De genezing van de bij hen bekende man wekt geen bewondering voor en dankbaarheid jegens de Heere, laat staan geloof in Zijn reddende macht. Ook geen uiting van blijdschap met de man, die zo'n ellendig bestaan had gehad. Zij vrezen. Waarvoor? Voor de Heere Jezus. Dwaas de mens die bang is voor Hem. Hij moest eerder bang zijn voor zichzelf en de zonde. Zij vrezen voor meer verlies en meer schade voor de eco-

nomie. Hoewel alles sprak van de goedheid, gewilligheid en almacht van de Heere Jezus, hoewel duidelijk was dat de Heere geenszins kwam om te verderven, wijzen zij massaal de Heiland af. Wat een smaad voor Hem! Voor Hem geldt dan blijkbaar niet: Wie goed doet, goed ontmoet!

Een vreemd verzoek, zegt u? Pas op, die Gadarenen wonen dicht bij ons, dan we wellicht denken. Hier wordt de mens in zijn dwaasheid, ondankbaarheid en onwil getekend. Door zijn egoïsme is hij veel bezorgder voor zijn zwijnen dan voor zijn ziel.

Wie is de Heere immers niet tegenover ons? In Zijn goedheid en trouw mogen we allen delen in Zijn algemene goedheid. Blevén wij tot nu toe echter nog dezelfde, dan zijn we niet beter dan hen, die Jezus ledig heen zonden.

Heeft de Heere ook ons niet rijk bevoorrecht met geestelijke zegeningen? Aan ons is het Woord Gods toebetrouwd. Wij mochten al menigmaal horen van die Naam, onder de hemel tot zaligheid gegeven. Kregen we Hem echter nog nooit nodig als de Redder onzer zielen, dan zijn we als die mensen van Gadara.

Is ook bij ons van nature het tijdelijke niet belangrijker dan het eeuwige? Verkoopt een mens niet gemakkelijk zijn voorrechten en zegeningen voor een schotel linzenmoes?

Dit is mijn aard. Genade leert mij dat en doet mij mijzelf daarom verfoeien. Hebt u al geleerd dat die afwijzende houding tegenover de Heere ook in uw hart leeft?

Is het niet merkwaardig dat de Heere dit zo ondankbare verzoek metterdaad inwilligt? De Heere dringt Zich niet op. Zie Hem aan boord gaan, als de grote Versmade en Verworpene. Zie de droefheid in Zijn ogen. Zelfmedelijden heeft Hij niet, wel medelijden, medelijden, met zulke dwaze mensen.

Al dringt Jezus Zich niet op, Hij nodigt wel! Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop! Mijn zoon, geef Mij uw hart! Ook Hij komt met verzoeken, met smeekbeden! Laat u met God verzoenen!

O, rampzalig de mens die hierin verhardt. Vreselijk zal het wezen als die altijd nodigende Heiland straks zondaren heen zal zenden, en geen oor meer hebben zal voor hun smeekbeden. Te laat zal het dan wezen.

Zie, daar steekt het scheepje van wal, met Hem aan boord, Die onze zielen zaligen kan en wil. Nog vaart Hij als

het ware rond. Nog is het liefelijk heden der genade. Verhardt uw harten toch niet en dank aan uw onsterfelijke ziel. En al zit je nog zo vast aan geld en goed, al ben je nog zo verkleefd aan de zonde, Christus is machtig en gewillig te verlossen!

Met deze boodschap moest en mocht de ex-bezetene het land doorgaan. Als u dat niet ziet, begrijpt u niets van hetgeen op diezelfde dag plaats vindt tussen de Heere en die man. Wat gebeurt er namelijk? Zodra de Heere Jezus besluit om weer in te schepen, valt daar die man aan Zijn voeten en smeekt Hem om met Hem mee te mogen gaan! Is dat geen kostelijk gebed? Dat zal Jezus na die koude afwijzing toch zeker wel goed doen?

Geloof maar dat het Hem, menselijkerwijze gesproken, goed heeft gedaan. Hoorde Hij dat maar meer! Maar Jezus liet het die man toch niet toe. Vreemd, zegt u? Toch niet, want de Heere weet altijd wat Hij doet en zegt. Hij wijst die man niet af, maar wijst hem aan als verkondiger van het evangelie. Hij krijgt een taak! In die weg zal Hij ook de nabijheid des Heeren ondervinden.

Wat blijkt nu uit dit afgewezen verzoek? Dit, dat het volk der Gadarenen wel Jezus afwees, maar dat Hij hen niet afwees! Naar recht kon Hij hen nu aan hun lot overlaten. Of Hij kon de man een Jona's-taak geven, namelijk om Gadara het oordeel aan te kondigen. Maar nu mag en moet die door Jezus aangestelde prediker nog spreken van ontferming! Is dat niet groot! Zo wilde de Heere hen, ondanks die vreselijke afwijzing, toch nog bearbeiten!

Hoeveel vrucht die man op zijn werk heeft gehad, is alleen God bekend. Er was in ieder geval sprake van grote verwondering onder het volk. Hoe diep en hoe ver dat ging, doet thans niet ter zake. Maar vrucht is er op de prediking van ontferming, aan onwaardigen altijd. Daar zorgt de Heere Zelf voor. Hij heeft dat ook beloofd! Maar de vraag, die thans beantwoordt moet worden is, niet, *hoeveel* de vrucht was, maar *wat* de vrucht was en is, op de prediking van het evangelie van een goed God voor een slecht mens. Wat is die vrucht dan? Verslagenheid en verbrokenheid. Och Heere, dat U nou zo goed bent voor zo'n vreselijke "Gadarener" als ik ben, zo'n afwijzer, zo bezig met het hier en nu en zo'n verachter van mijn ziel en zaligheid. Zo'n verzoeker van eigen eer en zulk een ver-

smader van de ere Gods.

De Heere laat het evangelie van vrije genade prediken aan een wederhorig kroost. Dat zal hen het hart breken, door het geheim van de Heilige Geest. Dan zal het gebed zijn: O God, wees mij zondaar genadig. Dan gaan we Hem niet henen zenden, maar wij raken verlegen om Zijn komst. En wat wordt het dan groot, als de Heere, ondanks mijn ongerechtigheden, toch nog weer "voet aan wal" wil zetten, bij zulk een!

Gods ontferming in Christus wordt mijn hoop. Van die ontferming moet ik het altijd weer hebben, want ik blijf van nature dat Gadareens bestaan in mij omvoeren. Vreselijk is het als een verhard zondaar Hem afwijst. Maar vreselijker is het als een begenadigd mens weer eigen wegen gaat en Hem ledig wegzendt! In tijden van verachting en toegeven aan de zonde, gaat Jezus Christus terugtrekken. Nee, Hij gaat niet voorgoed en onvindbaar weg. Maar Hij trekt Zich wel bedroefd terug. De Heilige Geest wordt smarten aangedaan, en het scheepje met Jezus aan boord wordt in mijn leven dan zo'n klein stipje, ver weg, door eigen schuld. Maar Gods genade triumfeert. Hoe dan? Hij doet mij kwijnen van heimwee, op Zijn tijd. Ik kan het zonder Hem niet meer uithouden. O, hoe vind ik Hem ooit terug. Het antwoord op die vraag is: Hij komt terug, Zelf terug. Niet vanwege dat gevoel van ellende en die tranen van oprecht berouw. Niet vanwege berouw, maar wel vanwege trouw. Hij laat niet varen het werk Zijner handen. En als Hij Zich dan opnieuw aan mijn schuldig hart openbaart, buig ik dieper dan tevoren. En Hij wordt mij zo dierbaar! Jezus werd en wordt afgewezen. In de dagen van Zijn vlees hier op aarde, was dat voor Hem diepe smaad en bitter lijden. Maar groter werd het lijden voor Hem toen Hij afgewezen werd door de hemelse Rechter en Hij de toorn des Heeren vanwege de zonde moest dragen. Toen schreide Zijn ziel in diepe verlatenheid: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten!* Waarom? Omdat doodschuldige Gadarenen aangenomen zouden worden en nimmermeer van Hem verlaten. Mag u iets kennen van dat heerlijk heilgeheim? Zo blijft er te roemen aan onze zijde niets over. Maar te roemen in het kruis van Christus, het roemen in vrije gunst alleen, dat blijft over. Tot in alle eeuwigheid.

ds. K. Hoefnagel

UITNODIGING

Bezinningsavonden/ Geestelijke vorming

In de winterperiode van 2002-2003 hoopt het regionale comité van de "In de Rechte Straat", Gooi en Sticht, voor de derde achtereenvolgende keer een zestal lezingen te organiseren. De volgende onderwerpen zullen op deze avonden behandeld worden:

1. vrijdag 11 oktober
Het komen tot Christus door:
dhr. L.J. van Valen

2. vrijdag 15 november
Christus in het oude testament door:
Ds. M. Goudriaan

3. woensdag 11 december
Profetisch ambt van Christus
door: Ds. P. den Butter

4. datum onbekend
Koninklijk ambt van Christus
door: Ds. J. Koppelaar

5. woensdag 12 februari
Priesterlijk ambt van Christus door:
Ds. J. Westerink

6. woensdag 19 maart
Het ambt aller gelovigen door:
Ds. A. Beens

het doel van deze avonden is de mogelijkheid te bieden om kennis te nemen van de schatten uit Gods Woord tot verdieping en verrijking van het geestelijk leven.

De sprekers behoren tot zowel de Ned. Herv. Kerk, de Ger. Gem, als de Chr. Geref. Kerken. Bewust is gekozen voor een interkerkelijk karakter van deze avonden.

De avonden zullen gehouden worden in de aula van het "Groenhorst College", Dierenriem 2 te Maartensdijk (deze locatie ligt dicht bij de A 27 en is gemakkelijk bereikbaar). Aanvang: 19.45 uur.

Van iedere lezing wordt op de desbetreffende avond een samenvatting uitgereikt en bestaat er de mogelijkheid om een cassetteband te bestellen. Per avond wordt er bijdrage gevraagd van € 3,-. Indien u alle avonden wilt bijwonen zouden wij het vanwege de organisatie op prijs stellen dat u zich van te voren aanmeldt.

U kunt dit doen door € 15,- over te maken op rek.nr. 37.83.48167 t.n.v. A.E. van Keulen inz. De IRS-Gooi en Sticht- te Maartensdijk, onder ver-

melding van Lezingen en uw naam en adres. De netto opbrengst van deze avonden komt ten goede aan een nog nader aan te kondigen project van de IRS.

Dit alles zo de Heere wil en wij leven. Wij hopen er weer velen op deze avonden te mogen ontmoeten, en dat we bovenal mogen ervaren dat er onder Gods zegen er werkelijk van geestelijke vorming sprake zal mogen zijn.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met het secretariaat van het comité, mw. K. van Beest, tel.nr. 0346-214266 of met de penningmeester, dhr. A.E. van Keulen, tel.nr. 0346-213498.

REPTRATRIERING DS. G. HUISMAN

Gezien de ontwikkelingen in Kwa-Ndebele is – naar het oordeel van deputaten Buitenlandse Zending en Kerkenraad Enschede-Oost – het niet langer nodig dat daar twee zendingspredikanten in dienst zijn. Op korte termijn zullen drie inheemse predikanten in de GKK bevestigd worden. Dit betekent dat Ds. G. Huisman en zijn gezin terug komen naar Nederland. Omdat de kinderen eerst het schooljaar in Zuid-Afrika zullen afronden, zal de familie Huisman begin december repatriëren. Met ingang van december stelt de kerkenraad van Enschede-Oost Ds. Huisman beroepbaar. Kerken die in het kader van het beroepingswerk Ds. Huisman willen uitnodigen, kunnen contact opnemen met de kerkenraad van Enschede-Oost.

*Namens deputaten,
Ds. H. Last, secretaris*

*Namens kerkenraad Enschede-Oost,
T. Witvoet, scriba*

Contactadres i.v.m. beroepingswerk:

Ds. J.J. Lof, tel. 053-4361095

T. Witvoet, tel. 053-4760294

TOOGDAG GBS IN REHOBOTH-KERK TE BARNEVELD

De Gereformeerde Bijbelstichting (GBS) belegt op D.V. zaterdag 12 oktober a.s. de 37^e jaarlijkse toogdag. Plaats van samenkomst is de Reho-

both-kerk aan de Nairacstraat te Barneveld. De vlakbij gelegen Markthal zal worden gebruikt als overblijfruimte tussen de morgen- en middagbijeenkomst. De morgenbijeenkomst van de toogdag begint om 10.30 uur. De opening heeft plaats door Ds. P. Blok uit Kootwijkerbroek, voorzitter van de GBS. Daarna hopen te spreken Ds. F. Mallan uit Alblasserdam en Ds. C. Hogchem uit Barneveld. De pauze wordt gehouden van 12.30 tot 14.00 uur.

Vervolgens hopen tijdens de middagbijeenkomst Ds. K. Hoefnagel en Ds. A. Vlietstra, beiden uit Katwijk aan Zee, te spreken.

De sluiting zal worden verzorgd door Ds. A.J. Wijnmaalen uit Vianen, tweede voorzitter van de GBS.

De Rehoboth-kerk ligt vlakbij het NS-station te Barneveld.

In de middagpauze is er ruime gelegenheid om aan de boekentafels in de kerk en de Markthal Bijbels, psalmboeken en andere uitgaven van de GBS te kopen. De GBS werd in 1966 opgericht met als doel het handhaven en het bevorderen van het gebruik van de Bijbel in de Statenvertaling. In dit kader worden vele Bijbels gratis verspreid in gevangenissen en zorgcentra. De eerste toogdag werd gehouden op 20 augustus 1966 in Rotterdam. Daarna is het een vaste gewoonte geworden om elk jaar bijeen te komen.

Het werk van de GBS wordt gesteund door meer dan 38.000 donateurs.

JEUGDAPPEL

Wat zegt God jou?

Dit is het thema van het achtentwintigste Jeugdappèl +16 van het Landelijke Contact Jeugdverenigingen Christelijke Gereformeerde Kerken op D.V. zaterdag 19 oktober 2002. het Jeugdappèl vindt plaats in Aqua Indoor, Dalweg 181 te Soest.

Wij nodigen iedereen van harte uit tot het bijwonen van deze jongerenbijeenkomst. De dag, opgebouwd uit drie onderdelen, begint om 10.15 uur. Vooraf en in de pauzes is er gelegenheid tot ontmoeting en het bezoeken van een informatiemarkt.

's Middags heropenen we de dag om 13.15 uur. Tijdens het middagprogramma is er nog een pauze en rond 16.00 uur sluiten we de dag af.

Boeiend? Is ons eerste deelthema dat Ds. P.L.D. Visser uit Ouderkerk a/d Amstel inleidt.

Hij houdt ons de spiegel voor. Wat betekent boeiend voor jou? 'Zegt me niets', of voel je je misschien verstrikt in de boeien van verschillende patronen en leefregels? Boeit religie jou? Er zijn vandaag de dag zoveel goden die de belangstelling hebben. Welke god boeit jou? Zie je God in de schepping, hoor je Hem in Zijn Woord? God, die Zijn verbond bevestigde in de doop. Ds. P. den Butter uit Middelharnis zal met ons het tweede deelthema behandelen.

Levend echt!

Hier komt naar voren wie de Heere is, Zijn wezen, Zijn levendmakende werk in zondaren. God leeft echt! Hij was er, is er en zal er zijn. wat een rijkdom voor vandaag!

Mijn God.

Is die God waarvan we in het tweede deelthema gehoord hebben, jouw God? Ds. A.K. Wallet uit Naarden hoopt hierover in het slotappèl met ons na te denken.

We willen tijdens deze dag opnieuw veel zingen met elkaar, onder begeleiding van diverse instrumenten. 's Middags heeft de jeugdvereniging van Naarden voor ons een verrassing in petto.

Tijdens dit jeugdappèl presenteren we officieel onze nieuwe landelijke actie voor Stichting Ontmoeting.

Met elkaar willen we in het komende seizoen geld op halen voor een nieuwe dienstenbus voor dak- en thuislozen.

We hopen op en bidden om een gezegende dag, waarop we zullen horen van God die ook jongeren in deze tijd levend maakt door Zijn Woord en Geest.

Commissie Jeugdappèl +16 LCJ

Voor inlichtingen: Maarten van Middelkoop, jeugdwerkadviseur LCJ, tel. 0184-417828, e-mail: info@lcj.nl

JUBILEUMBIJEENKOMST

Op D.V. 12 oktober wordt er in de Christelijke Gereformeerde Kerk "Eben-Haëzer" te Sliedrecht een jubileumbijeenkomst gehouden. Op 30 maart 1922 werd de gemeente officieel geïnstitueerd als Gereformeerde Gemeente, zodat met dit jaar haar 80-jarig bestaan mag vieren. Op 25 januari van dit jaar was het 40 jaar geleden dat de gemeente, toen nog Gereformeerde Gemeente in Hesteld Verband overging naar het verband

Christelijke Gereformeerde Kerken. De bijeenkomst begint om 14.30 uur in het kerkgebouw. Ds. R. Kok zal de meditatie verzorgen. De jubileumcommissie zal een presentatie verzorgen over de 80-jarige geschiedenis van de gemeente. Na afloop van het officiële gedeelte is men welkom in het verenigingsgebouw "De Hoeksteen", voor een gezellig samenzijn met koffie, frisdrank, etc.

N.a.v. deze herdenking is er een jubileumboek verschenen dat in het verenigingsgebouw te koop is.

CURSUS GEESTELIJKE VORMING TE ZEIST

Plaats: Chr. Geref.Kerk, Bergweg 32 te Zeist. D.V. 8 oktober

Ds. W. Harinck- Aanvaarding- enkele praktische geestelijke lijnen over het aanvaarden van wat God geeft.

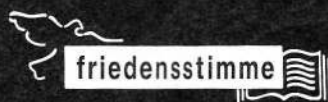
Friedensstimme Zorgt voor

- Bijbels
- christelijke lectuur
- Russische evangelisten en hun gezinnen

Uw gebed en meeleven zijn daarbij nodig! Stort uw hart uit op gironummer 41 32 334

Meer info? Bel (0182) 53 85 44.

Stichting Friedensstimme, Postbus 15, 2800 AA Gouda

Woordverkondiging en bijbelverspreiding in Russisch taalgebied

Studium Generale

Christelijke hogeschool de Driestar

Opleidingsinstituut voor onderwijsgevend en reformatorische grondslag

- Moeders in Israël
- Vrouwen in de Nadere Reformatie

Diverse sprekers.

23 november, 7 december 2002, 11 januari, 25 januari, 8 februari en 22 februari 2003.

Deze colleges worden gehouden op zaterdagmorgen van 10.00-12.30 uur, gevolgd door een lunch. De kosten zijn in totaal € 89,-.

Belangstellenden kunnen een folder aanvragen bij de administratie of telefonisch aanmelden.

Christelijke hogeschool de Driestar, Postbus 368, 2800 AJ Gouda, telefoon: 0182-540333.

Voor info bel:

**0416-692787
of
078-6930534**

Reformatorische Vereniging van Ongewild Kinderloze Echtparen

't Boekendal

Winkelcentrum Urkerhard
Nagel 48, 8321 RG Urk

Tel: 0527 - 682110 Fax 0527 - 688668

**Boeken & Bijbels
CD's en Bladmuziek
Schoolartikelen
Kadoartikelen
Kopieerservice
Wenskaarten**

Verzending door heel Nederland